

UCHWAŁA NR 4348/21
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 6 października 2021 r.

W SPRAWIE:

Przyjęcia informacji pn.: „Europejski Zielony Ład, a kierunki działań w gospodarce odpadami komunalnymi”

NA PODSTAWIE:

Art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się informację pn.: „Europejski Zielony Ład, a kierunki działań w gospodarce odpadami komunalnymi” stanowiącą załącznik do uchwały.
2. Przekazuje się informację pn. „Europejski Zielony Ład, a kierunki działań w gospodarce odpadami komunalnymi” Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

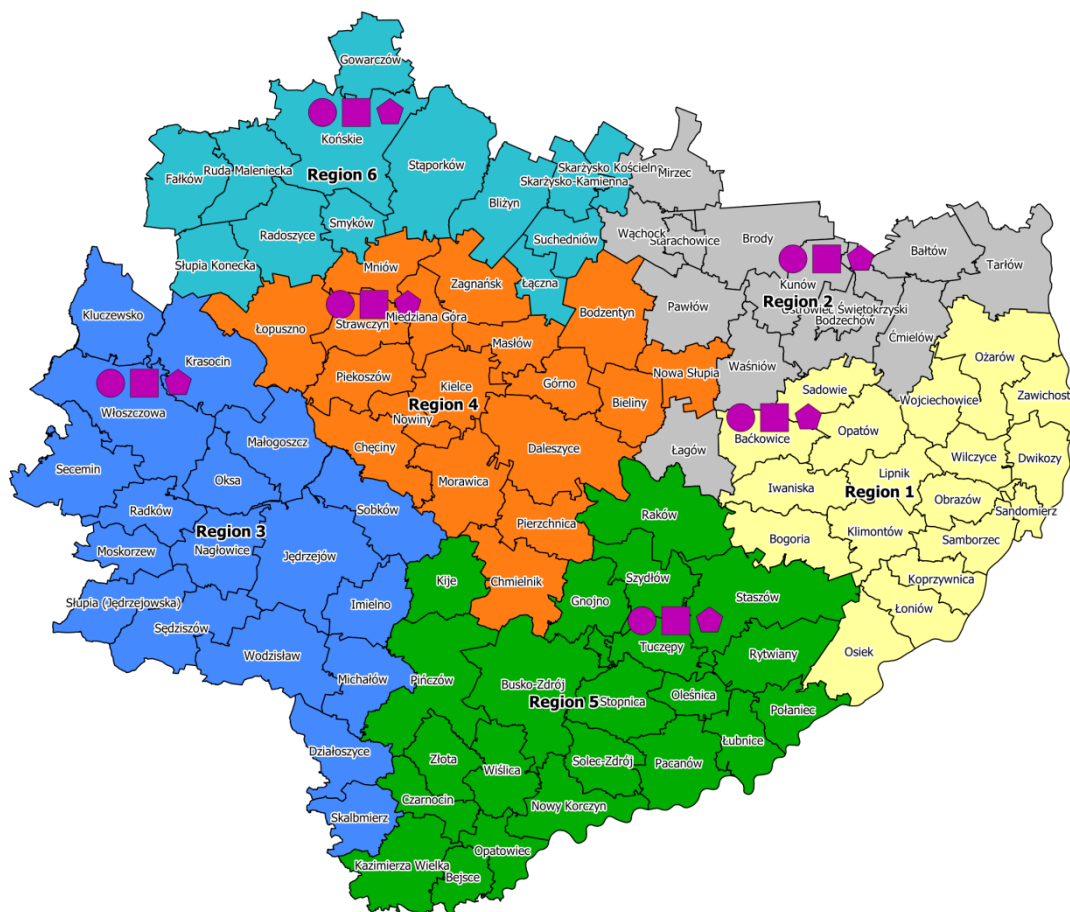
MAREK BOGUSŁAWSKI

„Europejski Zielony Ład, a kierunki działań w gospodarce odpadami komunalnymi”

Gospodarka Odpadami komunalnymi

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach przez odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego wytwarzają rocznie ok. 384 tys. Mg tego rodzaju odpadów, przy czym na jednego mieszkańca przypada 376 kg/rok. W strumieniu wytwarzanych odpadów komunalnych ok. 41% stanowią odpady ulegające biodegradacji. W 2019 r. zebrano i odebrano od mieszkańców województwa ogółem 331 tys. Mg odpadów komunalnych (324 kg/mieszkańca), udział odpadów odebranych w stosunku do wytworzonych wyniósł 86%. Pozostałą, nieodebraną masę odpadów komunalnych (14%) zagospodarowali mieszkańcy województwa we własnym zakresie np. w przydomowych kompostownikach. Najwięcej wytworzono odpadów kuchennych, tworzyw sztucznych, papieru i tektury oraz szkła. Generalnie masa zbieranych i odbieranych odpadów komunalnych w ostatnich latach sukcesywnie rosła. W 2019 r. udział zmieszanych odpadów komunalnych w masie ogółem zebranych i odebranych odpadów komunalnych wyniósł 59%, zaś odpadów komunalnych zebranych selektywnie 41%, w tym 8% odpadów ulegających biodegradacji. Odbierane od mieszkańców województwa odpady komunalne: zmieszane odpady komunalne oraz pochodzące z selektywnej zbiórki, w tym odpady ulegające biodegradacji, kierowane są do sześciu regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO), w których są one przetwarzane, w szczególności przygotowywane do recyklingu, zaś bioodpady poddawane są kompostowaniu lub fermentacji. W ramach tych zakładów funkcjonują instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, a także instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów. Ponadto

w ramach RZZO funkcjonują linie do sortowania odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki.

Funkcjonujące regionalne zakłady zagospodarowania odpadów komunalnych:

- ■ ◆ Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów (RZZO)
- Instalacja komunalna do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych
- Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów
- ◆ Instalacja komunalna do składowania odpadów

Europejski Zielony Ład

W dniu 11 grudnia 2019 r. został ogłoszony komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu regionów w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu. **Celem Europejskiego Zielonego Ładu jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych.** Wskazuje on na szereg działań, które mają doprowadzić do neutralności klimatycznej w 2050 roku, ale także

przebudować Europę w kierunku społeczeństwa o nowoczesnej, oszczędnej i zrównoważonej gospodarce. Gospodarka odpadami komunalnymi znajduje odzwierciedlenie w szczególności na dwóch płaszczyznach oddziaływania Europejskiego Zielonego Ładu – w gospodarce o obiegu zamkniętym (GOZ) oraz ochronie i odbudowie ekosystemów i bioróżnorodności.

I. Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ)

Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy określa Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Zgodnie z GOZ produkty, materiały i surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a odpady – jeżeli już powstaną powinny być traktowane jako surowce wtórne, które należy poddać recyklingowi, przetworzyć i ponownie wykorzystać.

Obieg zamknięty jest istotną częścią szerszej transformacji. Wskazana jest zatem transformacja w kierunku:

- wdrażania polityki „zrównoważonych produktów”, której celem winno być wspieranie projektowania pod kątem obiegu zamkniętego wszystkich produktów, w tym ograniczania zużycia materiałów i ich ponownego wykorzystywania ;
- reformy systemu tzw. Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP);
- określenia zmian w niektórych sektorach gospodarki takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne;
- wprowadzenia mechanizmów np. prawnych i finansowych, zachęcających przedsiębiorstwa do oferowania produktów wielokrotnego użytku, trwałych i nadających się do naprawy oraz środków umożliwiających konsumentom wybór takich produktów;
- wdrożenia zrównoważonej polityki produktowej prowadzącej do ograniczenia wytwarzania odpadów, zaś tam, gdzie nie da się uniknąć ich wytwarzania, odzyskanie ich wartości gospodarczej oraz zniwelowanie lub ograniczenie ich negatywnego wpływu na środowisko.

Wyzwania w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi

Osiągnięcie wyznaczonego celu wymaga wdrażania i rozwoju stosownych systemów w gospodarce odpadami komunalnymi, prowadzących do oszczędzania zasobów naturalnych

na rzecz wykorzystania odpadów albo zapobiegania powstawaniu odpadów. Ponadto zgodnie z przyjętym przez Parlament Europejski pakietem dyrektyw dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym przed Polską stoją wyzwania takie jak:

- 1) poddanie recyklingowi i przygotowanie do ponownego użycia wszystkich odpadów komunalnych od 20% w roku 2021 do 65% w roku 2035;
- 2) poddanie recyklingowi wszystkich rodzajów opakowań do 65% w roku 2025 i 70% w roku 2030 oraz 90% jednorazowych butelek po napojach w 2025 r.;
- 3) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów;
- 4) zredukowanie ilości odpadów żywności o 50% do 2030 r.;
- 5) ograniczenie składowania odpadów komunalnych do 10% do 2035 r.;
- 6) pokrycie w 80% kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi przez producentów opakowań wprowadzających produkty w opakowaniach na rynek krajowy w ramach systemu Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP);
- 7) przechodzenie na czystą energię.

Dużą rolę w osiągnięciu wskazanych w pkt 1 i 2 poziomów odgrywają RZZO, w których następuje przygotowanie surowców wtórnych do dalszego przetwarzania. Dostrzegając potrzebę doskonalenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w naszym regionie samorząd województwa podjął współpracę z przedsiębiorcami zarządzającymi zakładami zagospodarowania odpadów komunalnych, by wspólnie poszukiwać dalszych możliwości rozwoju i umacniania ich roli w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie świętokrzyskim. Zakłady te pełnią bowiem istotną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom regionu. Aktualnie rozważane są możliwości realizacji inwestycji dotyczących m.in. poprawy efektywności selektywnego zbierania odpadów oraz budowy instalacji do recyklingu odpadów z uwzględnieniem transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, a także rozwijania sieci Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w tym ich rozbudowy o punkty napraw oraz ponownego użycia, które odgrywają coraz istotniejszą rolę w systemie gospodarki odpadami, w tym w zapobieganiu powstawania odpadów.

Analiza danych wskazuje, że w latach 2017 - 2019 coraz więcej selektywnie zbieranych odpadów komunalnych było przekazywanych do odzysku, w tym recyklingu i ponownego użycia, co pozwoliło większości gmin na osiągnięcie coraz wyższych wskaźników recyklingu i odzysku. W 2021 r. i w kolejnych latach gminy są obowiązane osiągać poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wszystkich odpadów komunalnych, od

20% w 2021 r. do 65 % w 2035 r. W celu osiągnięcia coraz lepszych rezultatów w recyklingu odpadów niezbędne jest tworzenie i rozwijanie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych m.in. poprzez lokalizowanie inteligentnych elektronicznych altan śmietnikowych, wdrażanie rozwiązań informatycznych mających wpływ na zwiększenie efektywności selektywnego zbierania odpadów komunalnych, tworzenie punktów napraw i ponownego użycia, a przede wszystkim tworzenie infrastruktury do recyklingu odpadów, np. tworzyw sztucznych i szkła. W dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi występują obszary wymagające ciągłego doskonalenia, w szczególności rozwijania wdrażania idei gospodarki o obiegu zamkniętym. Tym samym kluczowe jest zapobieganie powstawaniu odpadów i traktowanie ich - na wszystkich etapach cyklu życia produktu - jako surowce. Niezbędne jest również rozwijanie i harmonizacja systemu zbierania i odbierania bioodpadów, o którym mowa pkt 3 oraz przetwarzanie ich na bioprodukty.

Podjęmowane są także działania na rzecz ograniczenia marnotrawienia żywności jako jedno z kluczowych działań w ramach przyszłej strategii UE „od pola do stołu”, która w kompleksowy sposób obejmuje żywnościowy łańcuch wartości. (pkt 4). Na tę okoliczność podjęto współpracę z Kieleckim Bankiem Żywności i innymi jednostkami.

Trudne wydaje się być do osiągnięcia ograniczenie składowania odpadów komunalnych do 10% do 2035 r. (pkt 5), ponieważ na przestrzeni ostatnich 10-ciu lat występował wzrostowy trend wytwarzania odpadów komunalnych, a tym samym zaobserwowano wzrostowy trend dotyczący masy składowanych odpadów pochodzenia komunalnego na składowiskach odpadów. Niewątpliwy wpływ na ograniczenie składowania odpadów komunalnych ma zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling, rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, wraz z punktami napraw i ponownego użycia, a także wykorzystanie potencjału energetycznego odpadów nienadających się do recyklingu (RDF) w ciepłowniach, elektrociepłowniach i elektrowni lub innych instalacjach do odzysku energetycznego.

Realizacja zadania, o którym mowa w pkt 6 dotyczącego pokrycia w 80% kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi przez producentów opakowań wprowadzających opakowania na rynek krajowy w ramach Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP) wymaga zmiany przepisów prawa. Obecnie przygotowany jest projekt ustawy, która ma regulować te zagadnienia.

Przechodzenie na czystą energię w regionalnych zakładach zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO), o którym mowa w pkt 7, wpisuje się w założenia GOZ oraz służy realizacji celów klimatycznych związanych z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych.

Istnieje bowiem możliwość wykorzystania potencjału energetycznego z „dachów” zakładów i wierzchowiny składowisk odpadów, stanowiące źródło energii odnawialnej.

Transformacja w kierunku Europejskiego Zielonego Ładu, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), wiąże się z podejmowaniem w województwie działań takich jak:

- rozwój i harmonizacja systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym sieci napraw i ponownego użycia w ramach PSZOK,
- przekształcanie zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO) w regionalne centra odzysku i recyklingu,
- wykorzystanie potencjału energetycznego odpadów nienadających się do recyklingu (RDF) w ciepłowniach, elektrociepłowniach i elektrowni,
- przechodzenie na czystą energię w regionalnych zakładach zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO),
- edukacja ekologiczna m.in. dotycząca zapobieganiu postawianiu odpadów, w tym odpadów żywności.

Kierunki działań w gospodarce odpadami komunalnymi

❖ Rozwój i harmonizacja systemu selektywnego odbierania i zbierania odpadów komunalnych, w tym sieci napraw i ponownego użycia w ramach PSZOK

Podstawą osiągnięcia coraz lepszych rezultatów w recyklingu odpadów jest m.in. odpowiednie przygotowywanie do recyklingu surowców wtórnych. Konieczne jest zatem rozwijanie i harmonizacja systemów selektywnego odbierania i zbierania odpadów komunalnych, w tym odbierania i zbierania bioodpadów, a także tworzenie punktów napraw i ponownego użycia, po to aby ograniczać wytwarzanie odpadów tam gdzie jest to możliwe. Wobec tego przewiduje m.in. wdrażanie rozwiązań informatycznych oraz tworzenie inteligentnych altan śmietnikowych, zapewniających „personalizację” odpadów, a także rozbudowę i modernizację Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) z uwzględnieniem rozwiązań zapobiegających powstawaniu odpadów i/lub ponowne użycie. PSZOK-i odgrywają coraz istotniejszą rolę w systemie gospodarki odpadami i cieszą się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców. Punkty te wpisują się w model gospodarki w obiegu zamkniętym, którego jednym z założeń jest wydłużenie czasu użytkowania produktów i ich komponentów, poprzez ich ponowne wykorzystanie, naprawę oraz regenerację. Ponadto zapewniają:

- potrzeby mieszkańców w zakresie pozbywania się odpadów,
- pomoc w osiągnięciu przez gminę bardzo wysokich poziomów recyklingu odpadów komunalnych: 50% w 2020 r., 55% w 2025 r.,
- eliminację nielegalnych miejsc deponowania odpadów na terenie gminy, tzw. dzikich wysypisk,
- bezpieczny i kontrolowany odbiór odpadów, a także przekazanie ich do uprawnionych firm celem poddania procesom recyklingu lub unieszkodliwienia.

Ponadto, w myśl Europejskiego Zielonego Ładu konieczne jest ograniczenie emisji w sektorze transportu o 90% do 2050 r., dlatego też istotna jest sukcesywna wymiana taboru do transportu odpadów komunalnych na ekologiczny.

❖ Przekształcanie zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO) w regionalne centra odzysku i recyklingu

Ze względu na wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie następuje zmiana morfologii przyjmowanych do RZZO odpadów, a przetwarzanie zmieszanych odpadów staje się poboczną działalnością. Istotnym ich działaniem jest przygotowywanie odpadów do recyklingu oraz ich recykling materiałowy i organiczny. Planowana jest zatem rozbudowa i modernizacja linii do sortowania odpadów w ramach zakładów zagospodarowania odpadów funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego, co pozwoli na osiągnięcie wyższej efektywności procesów sortowania oraz ich optymalizację. Planowana jest również budowa instalacji do recyklingu odpadów np. tworzyw sztucznych i szkła.

❖ Wykorzystanie potencjału energetycznego odpadów nienadających się do recyklingu (RDF) w ciepłowniach, elektrociepłowniach, elektrowni lub innych instalacjach do odzysku energetycznego

W wyniku przetwarzania w RZZO zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki powstają również odpady, które nie nadają się do recyklingu (paliwo alternatywne - RDF). Jeśli nie można zapobiec powstaniu takich odpadów, ani poddać ich recyklingowi, wskazanym kierunkiem ich zagospodarowania jest odzysk zawartej w nich energii. Jest to zdecydowanie bardziej pożądany od składowania sposób postępowania z odpadami zgodny z hierarchią postępowania z odpadami, o której mowa w ustawie o odpadach. Ponadto, wykorzystując bezwartościowy z surowcowego punktu widzenia odpad, odzyskujemy w procesie energię cieplną lub elektryczną.

❖ Przechodzenie na czystą energię w regionalnych zakładach zagospodarowania odpadów komunalnych (RZZO)

Wykorzystanie potencjału energetycznego z „dachów” zakładów i wierzchołki składowisk odpadów, poprzez zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych koresponduje z założeniami GOZ oraz służy realizacji celów klimatycznych związanych z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych. Przykładem takiego wykorzystania jest utworzenie farmy fotowoltaicznej na zrehabilitowanym składowisku odpadów w Końskich oraz zainstalowanie paneli fotowoltaicznych na dachu biurowca, zapewniające samowystarczalność energetyczną tego zakładu. W kontekście realizacji ww. założeń i celów badana jest możliwość wykorzystania wyłączonych z eksploatacji składowisk odpadów komunalnych w kierunku wykorzystania tych terenów do budowy farm fotowoltaicznych.

❖ Edukacja ekologiczna, m.in. dotycząca zapobieganiu powstawaniu odpadów, w tym odpadów żywności

Istotnym elementem wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, w tym osiągnięcia coraz lepszych rezultatów w gospodarce odpadami komunalnymi jest nieustanne podnoszenie wiedzy ekologicznej mieszkańców województwa. Zasadne jest zatem ciągle prowadzenie kampanii o charakterze informacyjno-edukacyjnym m.in. w zakresie świadomej, zrównoważonej konsumpcji, zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym odpadów żywności oraz selektywnej zbiórki.

II. Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności

W dniu 20 maja 2020 r. została opublikowana przez Komisję Europejską Europejska Unijna strategia bioróżnorodności do 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia”, która stanowi uzupełnienie Europejskiego Zielonego Ładu. Strategia zakłada odbudowę różnorodności biologicznej Europy z korzyścią dla ludzi, klimatu i planety. Wskazuje się w niej, iż ochrona różnorodności biologicznej może potencjalnie wiązać się z bezpośrednimi korzyściami gospodarczymi dla wielu sektorów gospodarki, ma również kluczowe znaczenie dla zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego w UE i na świecie.

Celem nadrzędnym Strategii jest zapewnienie odbudowy i odpowiedniej ochrony wszystkich światowych ekosystemów do 2050 r. W ramach odbudowy i ochrony bioróżnorodności planowane jest m.in.

- przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i bogatych w węgiel ekosystemów; nie pogorszenie się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków; oraz osiągnięcie przez co najmniej 30 % z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji,
- odwrócenie spadku liczebności owadów zapylających.

Kierunki działań

❖ Przywracanie i utrzymywanie bioróżnorodności na składowiskach odpadów komunalnych jako dążenie do odbudowy zasobów przyrodniczych

Cele w obszarze odbudowy zasobów przyrodniczych, w tym przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych, mogą być realizowane m.in. poprzez przywracanie i ochronę bioróżnorodności na terenach wyłączonych z eksploatacji składowisk odpadów komunalnych. Na terenie województwa świętokrzyskiego zinwentaryzowano 50 składowisk odpadów komunalnych, w tym 37 wyłączonych z eksploatacji (łącznie pow. ok. 63 ha), z czego:

- 26 (łącznie pow. ok. 40 ha) zrehabilitowanych,
- 11 (pow. ok. 23 ha) do rekultywacji, przy czym 10 z nich (o pow. 22,47 ha) jest w trakcie rekultywacji.

Wyłączone z eksploatacji poszczególne składowiska odpadów zajmują powierzchnię od 0,3 ha do 4,9 ha, a kierunek ich rekultywacji określono jako leśny lub „zielenie nieurządzone”. Oznacza to, że są potencjalne tereny na których można odbudowywać lub przywracać bioróżnorodność. Podjęto więc działania zmierzające do zbadania ich potencjału. Obecnie prowadzona jest inwentaryzacja wszystkich zrehabilitowanych i będących w trakcie rekultywacji składowisk odpadów komunalnych w województwie świętokrzyskim. Następnym krokiem będzie ustalenie możliwości odbudowy zasobów przyrodniczych na tych terenach oraz zakresu działań np. wprowadzenie nasadzeń odpowiedniej roślinności wpisującej się w istniejący krajobraz, w tym roślinności miododajnej, łąk kwietnych, czy też włączenie elementów edukacyjnych.

W kontekście przytoczonych zagadnień wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu przed samorządami, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami stoi szereg wyzwań w kontekście gospodarki odpadami komunalnymi, dotyczących:

- 1) zapobiegania powstawaniu odpadów i wdrażaniu tzw. gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ),
- 2) przechodzenia na czystą energię - odnawialne źródła energii,
- 3) ochrony i odbudowy ekosystemów i bioróżnorodności.

Zasadne jest więc podejmowanie działań na rzecz:

- 1) zapobiegania powstawaniu odpadów,
- 2) kreowania stosownej do potrzeb gospodarki odpadami komunalnymi,
- 3) wspieranie finansowania zrównoważonych inwestycji,
- 4) edukacji ekologicznej.

Kielce, dn. 22 września 2021 r.